

μεταγενεστέρων, τὸ ὁποῖον ἀποφασίσθη καὶ ἐτυ-⁴/πώθη εἰς τὰς Νοβέλλας τῆς Κολωνίας Ἐν Ἑτει 1724. εἰς ⁵/ τὰ Γράμματα τῆς Πόστας ὅπου ἐδόθησαν ἀπὸ τὴν Βιένναν ⁶/ ἐν μηνί Μαρτίῳ 15. Τὸ πῶς εἰς τὸ Πριντζιπάτον τῆς Τραν-⁷/συλβάνιας νὰ ἀραδιάσθηκε Κβαρεντάνα κοινῶς Λαζαρέτο ⁸/ 40 ἡμερῶν διάστημα ἤγουν Ὅπρισμα εἰς τὰ Σύνορα, καὶ ἡκού-⁹/ετο τάχα διὰ ἀφορμὴν τοῦ περιγινόμενου Θανατικοῦ, Ὅμως ¹⁰/ τῶρα ἐβεβαιώθη τὸ πῶς εὐγῆκεν Ὅρισμ(ὸς) Βασιλικὸς, ὅχι ¹¹/ δι' ἄλλην αἰτίαν, παρὰ μόνον διὰ νὰ σταματίσουν καὶ νὰ ¹²/ ἀποκόψουν τὴν Πραγματίαν τῶν Τουρκῶν¹ ἀπὸ τὰ μέρη ἐκεῖ-¹³/να, καὶ ἔτζη νὰ ἐμποδίζεται ἡ ἐξαγωγή τῆς Καλῆς Μονέδας, ¹⁴/ καὶ νὰ ἀπομένῃ μέσα εἰς τὰ Ὅρια τῆς Πατρίδ(ος). Καὶ ἰδοῦ ¹⁵/ λοιπὸν ὅπου παριστάνομεν καὶ τὸ Κείμενον τῆς Νοβέλλας ¹⁶/ Λατινικᾶ.

¹⁷/ Quod in P(rinci)ppatu Tran(sylva)niæ ordonata sit Quadragmia die(rum) ¹⁸/ à Societate Sejunctio /: Gallicè Quarantaine/ fama qui-¹⁹/dem disseruit quasi ex causa Circumgliscentis Contagii hoc ²⁰/ Ma(jesta)tis Imperatoria Mandatum emanavit; Modó tamen ²¹/ accepimus, quod non alia de Causa Edictum hoc sit pro-²²/mulgatum, quàm ad sistendum hocmodó Commercio ²³/ ejus Nationis cum locis Turcarum Confinibus; Atq(ue) ita ²⁴/ Nummo(rum) considerandæ Species quæ ex Hungaria in ²⁵/ alias exportantur Provincias, intra Patriæ gremi-²⁶/um conserventur (et) Quod hodiedum stricte observatur.

Στη νομολογία του Κριτηρίου (κατ. στο Γ΄ και Δ΄ Μέρος), γίνεται συχνά επίκληση της αδυναμίας εκτελέσεως μιας συμβάσεως λόγω περιορισμού κάποιου εμπορίου στο «λαζαρέτο».

1. Το «ανατολικό» εμπόριο που διεξήγαν οι έμποροι από την οθωμανική αυτοκρατορία.

I/13

1697/II/7

976/φ 190r-v

χ. Ιωάννη Αδάμη

Χρονικό με τα αιτήματα της Κ για τη χορήγηση Προνομίου από τον Λεοπόλδο Α΄ (1701).

// Ὑπόμνημα με΄.

²/ Ἐδῶ γράφομεν ὡς ἐν παρόδῳ ἀνάμνησιν διὰ τό Πριβιλέ-³/γκιονμας τὸ Λεοπολδῖνο πῶς ἀρχηνήθη καὶ πότε καὶ ποία πα-⁴/ρακίνησις ἔγινεν, καὶ

διὰ ποιονῶν μέσον, καθῶς τὸ εὐ-⁵/ρήκαμεν εἰς ἓνα χειρόγραμμα τοῦ ποτὲ
μπασιά ⁶/ Πάλκου Θεοδώρου οὕτως:

⁷/ Εἰς τοὺς 1697. Νοεμβρίου 7. Ἐσυνάχθηκάμεν εἰς τὸ κονάκι ⁸/ τοῦ νῦν
Προεστοῦμας, τοῦ μπασιά Θανάση Λακούδη, διὰ ὑπό-⁹/δεσιν ἀρμόδιον,
ἔστωντας καὶ νὰ πηγένουν εἰς τὴν Βιένναν ἥτοι ¹⁰/ εἰς τὸ Μπέτζι ὁ Σινιὸρ κὺρ
Πάνος Εὐσταδίου, καὶ ὁ κὺρ Γεώργης ὁ ¹¹/ Καστηρν(ὸς), ἐπονομαζόμεν(ος)
Φάρκας Γιόργης, διὰ ἐδικήντους ¹²/ ὑπηρεσίαν, ἡμεῖς ἡ Κομπάνια τοὺς
ἐπαρακάλεσάμεν νὰ πα-¹³/ρασταθοῦν νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὴν κραταιοτάτην
Βασιλείαν ἓνα ¹⁴/Ἐπιεικέστατον Προνόμιον ἥτοι Πριβιλέγκιον, ξεχωριστὸν
τῆς ¹⁵/ Κομπανίας μας. Καὶ διὰ ἐνθύμησι νὰ ζητήσωμεν ἐν πρώ-¹⁶/τοις διὰ
τὸ Κομμέρκι, νὰ πλερώνωμεν εἰς τὸ Τέγκι¹, ὡς κα-¹⁷/θῶς ἦτον πρῶτα εἰς τὸν
καιρὸν τοῦ Ἐκλαμπ<ροτάτου> Ἄπορι Στεφά-¹⁸/νου κατὰ τὸ 1692. ἔτ(ος).
¹⁹/ Δεύτερον ζήτημα, νὰ συκωθῇ τὸ λεγόμενον Χονωράριον², νὰ ²⁰/ μὴν
μας πέρνουν οἱ Κομερκιάροι.

²¹/ Τρίτον ζήτημα διὰ τὸ χαράτζι τὸ φισκάλι, ὅπου δίδομεν ²²/ τὴν χρονοιά
ἀπὸ F 800. Πρῶτα δὲν ἦτον Πόρτζιο³, καὶ ἔδι-²³/νάμεν μόνον τό ἄνωθεν
χαράτζι, λοιπὸν τό Πόρτζιο νὰ συ-²⁴/κωθῇ, ἢ τὸ χαράτζι, νὰ πλερώνωμεν
ἓνα δώσημον.

²⁵/ Τέταρτον. Διὰ τοὺς Κομεντάτους νὰ μὴν μας τραβοῦν στὰ Πα-²⁶/ναγύ-
ρια. Πέμπτον. Διὰ τὰ Μπόλτια, ὅσοι δὲν εἰ-²⁷/ναι ἀπὸ τὴν Κομπάνιαν, νὰ
μὴν εἶναι θεληματάροι νὰ μας ²⁸/ τὰ πέρνουν καὶ νὰ μᾶς εὐγάζουν, ἐπ(ει)δὴ
τά ἔχομεν παλαι-²⁹/όθεν, καὶ ὁπότεν δὲν ἐπωλούσαμεν εἰς αὐτά, ὅλον
ἐπλέρωνά-³⁰/μεν τὸ νίκι στοὺς Νικοκυρέους. Ἐκτον διὰ ταῖς Κρί-³¹/σες
μας, νὰ μὴν χαλνοῦν οἱ Ἀρχόντοι τό Πριβιλέγκιόνμας ³²/ ὅπου μᾶς ἔδωσεν
τὸ Βηλαέτι, ὥστε νὰ μὴν πιάνουν τοὺς ³³/ ἀνθρώπους μας, καὶ πατοῦν τὸ
Κριτήριόνμας⁴.

// Ἑβδομον ζήτημα. Νὰ ἔχωμεν θέλημα καὶ ἐλευθερίαν εἰς πᾶσα ²/ Τόπον
καὶ Κάστρο νὰ ἀγοράζωμεν στὸ παζάρι χορτάρι μὲ τὸ ἀμά-³/ξι, καὶ βρόμην,
καὶ ἕτερα φαγουλά μὲ τὰ ἄσπραμας⁵, χωρὶς κα-⁴/νένα ἐμπόδιον.

Πρόκειται γιὰ ἓνα σχέδιο αἰτήσεως πρὸς τὸν Λεοπόλδο Α΄, πρὶν ἀπὸ
τὴν οριστικὴ λήξη τοῦ αὐстро-τουρκικοῦ πολέμου μετὰ τὴν υπογραφή τῆς
Συνθήκης τοῦ Karlowitz (1699)⁶.

1. Πρόκειται, ἐνδεχομένως, γιὰ συσκευασία χονδρικής πωλήσεως, γιὰ τὴ μεταφορὰ κυρίως υφασμάτων (πρβλ. τὴ χρῆση τῆς λέξης ἀν. Μέρος Β΄, ἐγγρ. 15). Τὸ αἶτημα συνίσταται, πιθανόν, στὴν ἐπιβολὴ δασμοῦ στὸ «τέγκι», καὶ ὄχι ξεχωριστά σε κάθε εἶδος που περιεχόταν σ’ αὐτό, γιὰ νὰ ἀποφευχθοῦν πιέσεις στοὺς πρᾶματευτές ἀπὸ τοὺς τελῶνες γιὰ δωροδοκία.
2. «Τιμητικὴ ἀμοιβή».
3. Βλ. ΕΚΣ, σ. 116.
4. Πρβλ. BAR, mss. lat. 9, φφ 8v-9r καὶ 9v-10v, τὶς διατάξεις τοῦ Κυβερνήτη

Τρανσυλβανίας Κόμητος Georgius Bánffi (1694) και του Θησαυροφύλακα Τρανσυλβανίας Κόμητος Stephanus Apor (1698), με τις οποίες επιβεβαιώνεται η υποχρεωτική δικαιοδοσία του Κριτηρίου σε α΄ βαθμό για τα μέλη της Κ και το δικαίωμα εφέσεως στο Θησαυροφυλάκιο. Ευχαριστώ και από τη δέση αυτή τον φίλο Καθηγητή του Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου Ludovic Demeny για τη μετάφραση των εγγράφων αυτών, και πολλών άλλων, από τα συγγρικά.

5. Βλ. το Προνόμιο του Λεοπόλδου Α΄ (1701), άρθρο 5, που ικανοποίησε αυτό το αίτημα, ό.π., σσ. 381, 389.
6. Τα αυστριακά στρατεύματα είχαν ήδη καταλάβει μεγάλο μέρος της Τρανσυλβανίας από το 1688, ό.π., σσ. 42-43.

I/14

1780/II/17

976/φ 191r-v

χ. Γεωργίου Ι. Μάρκου

Χρονικό. Ακύρωση αποφάσεως εις βάρος διερχόμενου «ρωμαίου» πραματευτή, που είχε καταδικαστεί από το σαξονικό δικαστήριο σε θάνατο για απάτη και κλοπή κατ'εξακολούθηση.

// Ὑπόμνημα μς΄ :

²/ Εἰς τοὺς 1780: φευρουαρίου, 17. συναχθένταις τὴν σήμερον, οἱ κάτωθεν γεγραμ.³/ μένοι, μετὸ νὰ ἔτυχεν νὰ πιασθῇ καὶ φυλακωθῇ ἓνας ξένος πραγμα.⁴/ τευτῆς ῥωμαῖος ἀπὸ τὰ μέρη τοῦ Ζαγορίου ὀνομαζόμενος, Θεόδωρος Πιτζούνη, ⁵/ ὁ ὁποῖος διὰ πράγματα καὶ ἐγκλήματα τοῦ ὁποῦ με ἐπιτηδιοτάτην ⁶/ τέχνην, ζητῶντας ἀπὸ ἓναν καὶ ἄλλον νὰ ἀλλάξῃ ἄσπρα, καὶ ἐκ(εἷ) ὁποῦ {τῆς}<τοῦ> ⁷/ τὰ ἔχυναν νὰ διαλέξῃ ἀπὸ τὴν μονέδαν ὁποῦ γύρευεν ἔκλευτεν μετὰ ⁸/ δάχτυλα χωρὶς νὰ καταλάβῃ ἐκ(εἷ)νος ὁποῦ τοῦ ἔχυνεν τὰ ἄσπρα. καὶ τέλος ⁹/ κάμ<ν>ωντας ὁ ἄνωθεν τὴν αὐτὴν κλεψίαν, με πολλοὶ καὶ ἐδῶ (εἷ)ς Σημπῆ.¹⁰/ νι καὶ ἀλοῦ, καὶ με ἀλοφύλλους μάλιστα, τὸν ἀπίκασαν, καὶ πιανωντάστον ¹¹/ τὸ μαγκιστράτο τῶν Σασῶν ἐδῶ (εἷ)ς Σημπῆνι, καὶ ἐξετάζωντάστον ἐπὶ τὸ ¹²/ κριτήριον τοῦ μαγκιστράτου, εὐδύς μὴν κρατῶνταστον παράνω φυλακῶ.¹³/ μένον ἀπὸ ἡμέραις, 21: τὸν ἀποφάσισαν καὶ (εἷ)ς θάνατον διὰ νὰ τὸν κρεμά.¹⁴/ σουν. Ἴσως παράνω (εἷ)χεν τότε ὄρεξην ὁ τότε κατῆς ὀνομαζόμενος Γρέ.¹⁵/ ζερ, διὰ νὰ θανατωθῇ, καὶ νὰ τοῦ φᾶν τὰ ἄσπρα, ὁ ὁποῖος [:ο καταδικασθεῖς] (εἷ)χεν ὡς 380: φλου.¹⁶/ ρία βενέτικα, καὶ ὡς F 150'' – μονέδα, ἄλογον καλόν καὶ κάθε τακίμι ¹⁷/ πραγματευτάδικον. καὶ ἀποφασιζόμενος τέλος πάντων ὅτι μετὰ τέσσαραις ¹⁸/ ἡμέραις νὰ τὸν εὐγάλλου<ν> ὡς κατάδικον ἔξω (εἷ)ς ταῖς κρεμασταριαῖς, καὶ ¹⁹/ μηνῶντας ὁ ἄνωθεν κατῆς ὅμως, τοῦ

